

cabili, absolute data esse censetur, ut si in dispensato a voto castitatis ad matrimonium contrahendum post executionem dispensationis causa pro dispensatione allegata ipso invito cessat.¹

“Attendendum tamen semper est ad mentem legislatoris aut expressam aut prudenter intellectam,” monet Lehmkühl. Quare S. Alphonsus l. c. recte non acquiescit Salmanticensibus, qui docent, eum qui obtineat dispensationem ab Officio div. vel abstinentia a carnibus pro infirmitate, quæ existimatur perpetua, posse uti tali dispensatione etiamsi valetudo superveniat.

¹Ita probabiliter Bucceroni *Cas. conse.* i. n. 44 contra alios plures, qui dictis supra ad II. innixi contrarium tenent.

CAPUT IV.

DE USU FACULTATUM.

Suppositione facta, Episcopum habere et ex hujus communicatione Sacerdotes posse habere facultates, agendum nunc est: I. de iis, in quorum favorem usus earum est faciendus, II. de modo, quo facultates petendæ, et III. quo exequendæ sunt.

ART. I.

DE IIS, IN QUORUM FAVOREM FACULTATES APPLICANDÆ SUNT.

46.—Regulæ quoad hoc observandæ sunt sequentes:

I. *Facultates applicari iis tantum possunt, qui per baptismum membra Ecclesie sunt, nec earum incapaces redditi per pœnam aliquam vel censuram, præsertim excommunicationem.*¹ Excipe si agitur de absolute a censura ipsa. Ideo **a.** in dispensationibus ab impedimentis cultus disparitatis et mixtæ religionis petitio fit nomine catholici eique directe gratia conceditur;—**b.** in *Rescriptis* Apostolicis requiritur, ut præcedat absolutio a pœnis et censuris *ad effectum gratiæ* obtinendum, scil. ad *hunc* effectum tantum, reliquis effectibus censuræ manentibus; eaque datur plerumque a S. Pontifice ipso, nisi Rescriptum edatur a S. C. S. Inquisitionis. Absolutio hæc dicitur etiam *ad cautelam*, quatenus pro securitate in acquirenda gratia omnibus datur, etiam illis, in quibus nulla suspicio de censura haberi potest. Absolutio hæc differt ab illa, de qua infra n. 75 sermo est. Hæc enim aufert quamcumque inhabilitatem ad effectum facultatis obtinendum sive ea orta sit ex jure sive ab homine.—Non prodest tamen hæc absolutio: 1. hæreticis; 2. “non parentibus rei judicatæ, incendiariis, violatoribus ecclesiarum, falsificatoribus et falsificari procurantibus litteras et

¹Cap. 26 (i. 3) et cap. 1 (i. 3) in 6.

supplicationes apostolicas, et illis utentibus, receptatoribus et fautoribus eorum, ac res vetitas ad infideles deferentibus, violatoribus ecclesiasticæ libertatis, via facti ausu temerario apostolicis mandatis non obtemperantibus, et nuntios vel executores Apostolicæ Sedis et ejus officialium, ejus commissa exequentes impedi-entibus, qui propter præmissa vel aliquod eorum excommunicati a jure vel ab homine per quatuor menses scienter excommunicationis sententiam hujusmodi sustinuerint." Ita ex *Reg. Canc.* 66, ad quam vero notandum, plures ex prædictis post const. *Apostolicæ Sedis* de jure non amplius excommunicationem incurrere.—3. Demum ex eadem *Reg. Canc.* absolutio hæc non prodest iis, qui in quacumque censura *insorduerunt* i. e. post censuram in eos latam aut per judicem declaratam per annum continuum in ea pertinaciter vixerunt.—Dicit autem Zitelli *De Disp.* p. 76 cum Riganti, prædictos tum tantum a beneficio absolutionis esse exclusos, si publice et nominatim fuerint denunciati. Porro si indultum conceditur in negotio individuo duabus personis, quarum una est capax gratiæ suscipiendæ, alia incapax, illud utrique prodest, ne ex malitia unius pars innocens plectatur. Ita De Angelis lib. i. tit. 3, n. 8.

47.—Episcopi, vi facultatum Formularum dispensationem in impedimentis etc. dantes, ad hanc absolutionem non tenentur, quia non perficiunt actum papalem, sed episcopalem, quamvis ex potestate a Papa delegata procedentem,² *laudabiliter* tamen eam præmittunt etiam tum, si prævident, nullam censuram ab Oratoribus fuisse contractam.³—At vero si illi, qui vi indulti ab Episcopo fuerunt dispensati reapse excommunicatione innodati fuissent, a qua prævie absoluti non erant, gratia dispensationis nulla fuit, ut tenet Reiffenstuel⁴ et consentit Planchard.⁵

Hoc confirmatur ex eo quod ad dubium: "Utrum Missionarii, antequam largiantur dispensationes in foro externo, debeant

¹ Ferraris v. *Insordescencia*; S. Alph. vii. 157.—*Regulæ Cancellariæ Apostolicæ* habentur ap. Ferraris v. *Beneficium*, art. ix. n. 10 et Pyrrh. Corrad. *De Dispens.* in fine.

² Ita De Angelis l. i. tit. 3, n. 3.

³ Ita S. Pœn. 2 Julii 1891 ap. *Coll. Prop.* n. 1501, *N. R. Th.* xxiii. p. 309, *Act. S. Sed.* xxvi. 510.

⁴ *Decr.* lib. iv. *App.* n. 505.

⁵ *N. R. Th.* xxiii. p. 311 seq.

ad cautelam absolvere dispensandos in foro interno a censuris ecclesiasticis, ac utrum possint et debeant in foro externo?" S. C. de P. F. 26. Sept. 1821 respondit Vic. ap. Sutchuensi: "Affirmative ad primam partem; ad secundam, pariter affirmative, obtenta facultate ab Ordinario;"¹ item ex eo, quod ad dubium: "Quidam Missionarius concessit dispensationem super impedimento, quin cogitaverit de absolutione a censuris facienda: censura autem innodatus fuit jungendus. Utrum valida sit illa dispensatio, si confessarius ipse illam concesserit? Utrum valida etiam sit, si illum dispensaverit alius sacerdos, qui non cognovit censuram?" respondit S. Cong. Inquis. die 18 Dec. 1872 Vicario Ap. Oceaniæ centralis:² "Quoad confessarium, qui dispensaverit in actu confessionis *post impertitam absolutionem*: Affirmative; quoad sacerdotem, qui dispensaverit extra confessionem, Negative."—Unde e. gr. illi, qui matrimonium coram hæretico præcone contraxerunt et ob hanc communicationem in ritu hæretico qua credentes³ vel fautores hæreticorum⁴ secundum jus commune aut ex jure nostro particulari (cfr. infra n. 139. II. b.) excommunicationem incurrunt, si ob impedimentum occurrens pro revalidatione matrimonii apud Episcopum applicant, sub pœna nullitatis hoc exprimere et ante dispensationem ab impedimento absolutionem a censura obtinere debent.⁵—Attamen Sacerdotes, quibus apud nos *Art.* 15. et 16. *Formula I.* absque limitatione communicari solent, facultatibus *Articuli* 15. in foro conscientia, *Articuli* vero 16. etiam pro foro externo uti possunt et respective debent, si agitur de dispensationibus concedendis vi facultatum eis ad hoc tributarum.

¹ *Coll. Miss.* n. 1020.

² Ap. *Zit. Disp.* p. 133.

³ Card. Petra *Comment. in const. ap.* tom. iii. in const. 13 Alex. IV. n. 18 et 19; Bened. XIV. *de Syn. Diœc.* ix. c. 4, n. 4.

⁴ Lehmkühl ii. n. 696. 3.

⁵ Cfr. Resp. S. Off. 27 Mart. 1878 et 29 Aug. 1888; *N. R. Th.* xv. p. 593 seq. xx. p. 409, xxii. 143; Feije n. 574. (Cfr. infra n. 137.)—Adeuntes ministrum *schismaticum*, hanc excommunicationem non incurrunt (contra Feije l. c.), quia in Bulla *Apost. Sedis hæreticorum* tantum credentes et fautores ei subjiuntur et in Instr. ad Orientales 12. Dec. 1888 (*Coll. Prop.* n. 1444) de ea non est sermo.

NOTA. Prædictus effectus excommunicationis tum tantum incurritur, si *supplicans* ea innodatus existit; minime si hic ea immunis petit facultatem contrahendi cum excommunicato, aut si unus saltem supplicantium ea immunis est. Rationem hujus habes supra n. 46, ad fin. Unde S. C. de P. F. ad quæsitum: An vi facultatum apostolicarum dispensatio dari possit Catholico ad contrahendum matrimonium cum cognato etc., cui Sacramenta non administrantur, quia e. gr. est publicus peccator, liber murator, excommunicatus etc.—Resp.: Affirmative, modo adsit causa urgentissima. (Infra n. 243.)

48.—II. *Facultates Apostolicæ Episcopo concessæ, quæ actum jurisdictionis in ipsarum exercitio continent, ut facultates dispensandi, absolvendi, etc.*, SUBDITIS HUIUS EPISCOPI *et quidem DETERMINATIS ac talibus tantum, qui actu HABILES sunt ad gratiam facultatis respectivæ recipiendam, communicari et applicari possunt.* Supponunt enim inquisitionem in personas, quibus actu communicantur vel applicantur. “Alienum quippe a more et mente S. Sedis prorsus est, cuiquam facultates delegare velle, quæ executioni mandentur non prius visa diligenter causa nec positis per eundem executores in tuto conditionibus, quæ apponuntur.”¹ Unde, præciso indulto, non valet dispensatio vel a cultus disparitate vel a cognatione spirituali facta abeunti in regionem, ubi tantum sunt infideles, ut ibi possit matrimonium contrahere cum indeterminata persona vel infideli vel a se baptizata.² Ex quo intellige etiam dicenda n. 169. de dispensatione ab esu carniæ, et n. 189. b. de formulis confraternitatum pro generali usu subscriptis.—Porro ad hoc salvis iis, quæ supra n. 40. dicta sunt, reducendum est, quod scribit Feije ed. 4. n. 617 (2):

“Quær. Possetne Episcopus, cujus facultas aliqua a S. Sede accepta cum potestate subdelegandi e. gr. Vicarium generalem, expiravit, et cujus prorogatio nondum fuit obtenta, eam in antecessum Vicario generali subdelegare pro tempore quo prorogationem obtinuerit?—Resp. Ejusmodi in antecessum facta de Supremi Principis beneficiis dispositio non solum illicita,

¹ S. C. S. Off. 15. Febr. 1780 ap. *Coll. Miss.* n. 889.

² Ita S. C. S. Off. 18. Dec. 1872 ap. *Act. S. Sed.* xxvi. 516 et *Coll. Prop.* n. 1490.

sed et invalida videtur utpote dignitati et voluntati S. Sedis contraria.”—Huc etiam referri potest, quod S. C. Indulg. 12. Jan. 1878 ad 7. (*Decr.* n. 433) decidit: “Prælati, quibus privilegio apostolico data est facultas concedendi in quibusdam solemnibus festivitibus per annum indulgentias plenarias, debent hac facultate uti per modum actus toties, quoties talis solemnitas occurrit; non vero possunt unica concessione eandem indulgentiam extendere ad omnes solemnitates periodo annorum recurrentium, aut in perpetuum.” Simile habes ap. *Coll. Prop.* n. 2075 ad 2.

Facultates autem, quibus licentia tantum conceditur ad actum ordinis exercendum, ut ad benedicendum, ad binandum etc. intra terminum concessionis earum quibuscumque etiam peregrinis, ut videtur, utiles fieri possunt. Ita facultas res devotionis benedicendi cum applicatione indulgentiarum adhiberi potest juxta usum communem pro omnibus etiam ex alia Diœcesi venientibus.—Demum cum Clerici Episcopo non subditi, ex licentia sui Superioris saltem præsumpta, ei ad opera in Diœcesi præstanda se subicere possint, nihil obstat, quominus Episcopus eis facultates Formularum, terminis earum servatis, communicet (cfr. n. 29).

49.—Jam vero quæritur, *quomodo quis fieri possit subditus Episcopi*, ut ei facultates sive ab Episcopo ipso, sive a Sacerdote, cui communicatæ sunt, applicari possint?—*Resp.* Dependet hoc tum a qualitate facultatum et personarum, quæ et quibus, tum a foro, pro quo applicantur. Hoc supposito dico: Præcis casibus ad forum externum Episcopi deductis

a. *Habitatio* in loco (civitate, pago) Diœcesis, conjuncta cum animo, si nihil avocet, in perpetuum ibi manendi, (i. e. *domicilium verum*) aut saltem ibi manendi per majorem partem anni (i. e. *quasi-domicilium*¹), sufficit pro omnibus facultatibus fori sive externi sive interni.

Excipiuntur: 1) Ordinandi, qui in iis, quæ ordinationem respiciunt, saltem pro foro externo dispensari non possunt, nisi ab Episcopo Diœcesis, ad quam pertinent, seu ab Episcopo domicilii veri; ergo certe non ab Episcopo meræ familiaritatis (Gasparris de *S. Ordin.* n. 245).

¹ Cfr. Resp. S. C. S. Off. de 7 Junii 1867 ap. *Act. S. Sed.* xxvi. 267.—Konings n. 1614. Cfr. Feije n. 203 seq.

Hinc Ordinandi, qui educantur in seminario Diœcesis non suæ ibique de consensu suorum Ordinariorum ordinantur, ab Episcopo loci dispensari non possunt in temporibus ordinationum (Form. I. Art. 1.) neque in irregularitate (Art. 2) neque in ætate (Form. I. Art. 3. et Form. C. Art. 3).—Porro Episcopus vice alterius Ordinarii vel ad preces Administratoris, in hujus Diœcesi subditis ejusdem Ordinarii vel Administratoris Ordines conferens, eos non potest in præfatis dispensare, sed hoc facere debet ipse Ordinarius loci vel Administrator (cfr. Form. I. Art. 28. et infra n. 52. b).

Excipiuntur 2. a quibusdam, ut Kenrick (*Theol. mor.* tr. 14. n. 122.) omnes Clerici quoad dispensationem ab irregularitatibus, quam juxta hos auctores non possunt obtinere nisi ab Episcopo domicilii veri propter declarationem Gregorii XIII., a S. Alphonso (de priv. n. 32. vi. n. 593. et vii. 93.) ex Fagnano allegatam. Attamen S. Alph. I. n. 158. *secunda sententia* ita habet: “Mazzotta dicit, hanc declarationem non constare authentice;¹ saltem, ut infra videbimus in sententia quarta, communiter illa non fuit recepta.” In quarta autem sententia, cui subscribit, S. Alphonsus cum Sanchez tenet, sufficere quasi-domicilium etiam ad dispensandum ab irregularitatibus. Huic suffragantur alii graves Doctores, ut La Croix VII. n. 469, Castropalaus *de cens.* disp. 6. punct. 8. n. 8. Haine *Theol. mor.* tom. iv. *de irreg.* qu. 21.—Nihilominus pro praxi sententia tutior omnino suadenda est.

b. Habitatio sola (seu commoratio) in loco Diœcesis

1. Sufficit *vagis* (i. e. illis, qui relicto suo domicilio cum animo non redeundi aliud adhuc non invenerunt), ut omnibus facultatibus frui possint æque ac domicilium in loco habentes;

2. *Probabiliter* sufficit *peregrinis* (i. e. illis, qui abeuntes a Diœcesi sui domicilii et in aliena absque ullo domicilio morantes animum habent, ad suum domicilium iterum redeundi), ut dispensari possint in legibus, votis et juramentis æque vi facultatum Apostolicarum, ac vi juris Episcopi loci, cum illæ hoc suppleant, præsertim si causa accedit, dispensationem non petendi a suo Episcopo.²

¹ Cfr. D'Annib. i. n. 316 (15), 346 (12).

² Cfr. S. Alph. i. 158 et vi. 573.

3. S. C. S. Off. 6 Maji 1886 confirmatione S. Pont. Leonis XIII. die 12 Maji huj. anni obtenta (*juxta copiam authenticam mihi a Rmo ac Illmo Archiep. Neo-Eboracensi gratiose communicatam*) decrevit, “in Statibus Americæ Fœderatis se transferentes e loco ubi viget caput *Tametsi* in alium locum, dummodo ibi continuo commorati fuerint per spatium saltem unius integri mensis et status sui libertatem uti juris est comprobaverint, censendos esse ibidem habere quasi-domicilium in ordine ad Matrimonium, quin inquisitio facienda sit de animo ibi permanendi per majorem anni partem.”¹ Dicitur: *dummodo* etc. unde quia hæc sola conditio apposita est, viri docti tenent, eos quoque comprehendendi, qui e loco, ubi valet *Tametsi*, evaserint cum intentione legem declinandi.

4. Religiosorum, cum non habeant velle et nolle, ideo domicilii incapaces sint, Episcopus proprius est ille, in cujus Diœcesi commorantur de familia. S. Alph. vi. 768.

c. Contractus efficit, ut facultas uni contrahenti *in re quoad contractum communi cum altera* utilis, ob contractus individualitatem huic quoque prosit.

Si ergo ambæ partes catholicæ sunt et agitur de impedimento *utrique communi*, puta consanguinitatis etc. sufficit, alteram in Diœcesi Episcopi, vi cujus indulti dispensandæ sunt, habere domicilium vel quasi-domicilium, vel vagam esse. Si vero agitur de impedimento uni parti proprio, dispensatio petenda est a suo Episcopo; ergo si vaga est, ab Episcopo, in cujus Diœcesi actu moratur. Sin autem altera tantum pars catholica est, a solo Ordinario Diœcesis, in qua hæc domicilium vel quasi-domicilium habet, dispensatio dari potest.²

¹ Zit. *App.* p. 387. ff. *Act. S. Sed.* xxvi. 382. Feije ed. 4. n. 220.—Difficultates quædam hujus indulti expenduntur ap. *N. R. Th.* XIX. 468.—De comprobatione status liberi cfr. Feije n. 254 seq.—Apud nos, si dubium oritur quoad impedimentum ligaminis, observanda est instructio S. C. de Prop. Fide de a. 1883 § 41 seq. ap. *Conc. Pl. Balt. III.* pag. 274. *Act. S. Sed.* xviii. 382 et Feije ed. 4. pag. 351.—Quoad reliqua impedimenta plerumque nihil aliud adhiberi potest nisi affirmatio jurata contrahere volentium (“juramentum suppletorium”) et testimonium eorum, quibus illi cogniti sunt. Cfr. Kenrick *Th. mor.* tr. xxi. n. 193. Heiss pag. 181.

² S. C. S. Off. 22. Nov. 1865 ad 4. ap. *Act. S. Sed.* ii. 670.—Feije n. 629 (630).—Gasparri n. 416.—Lucidi vol. iii. 621. et *Coll. Prop.* n. 1467.

d. *Confessio sacramentalis* vi consuetudinis universalis facit, ut omnes etiam peregrini fiant subditi Episcopi loci, et vi facultatum huic etiam pro foro interno (n. 18 et 22.) concessarum possint in Sacramento Pœnitentiæ absolvi et dispensari *prout incolæ*. (Cfr. infra n. 145.)

Hoc de facultatibus Formulæ I. indeterminate quoad personas et earum statum concessis, sicuti sunt plures earum a prima usque ad 17 inclusive, expresse docet Pignatelli tom. vii. consult. 53 ad primum.—Neque huic obstat declaratio Gregorii XIII. supra cit., quippe quæ agit de subjectione vi domicilii, non vi consuetudinis, quæ insuper tunc temporis non fuit universaliter agnita. Cfr. dissertationem P. Ballerini in *Op. mor.* ed. a P. Palmieri vol. v. p. 763 seq.

Excipe tamen accessum in fraudem legis quoad absolutio- nem a peccatis et censuris infra n. 145. et quoad Matrimonium in loco, ubi non valet cap. *Tametsi*, contrahendum ab iis, qui legi in eo fundatæ subjiciuntur.

50.—Dixi n. 49. ab initio: *Præcis casibus ad forum externum Episcopi deductis*. Quando hoc locum habeat, vide n. 17.—Ad forum externum ergo casus deductus est, si delinquens in Diœcesi ante suum discessum ad Episcopi tribunal citatus, a fortiori si per sententiam (particularem) punitus aut pœnam ab altiore Superiore inflictam e. gr. censuram papalem incurrisse declaratus est.—Hi jam non ideo excipiuntur, quod modis prædictis non possint esse aut fieri subditi; sed ea de causa, quod in usu facultatum, quæ spectant ad forum externum, ab execute probe attendendum est, ne turbatio tribunalium ex eis oriatur, nevé ordo juris seu processus impediatur. Unde alius iudex, excepto casu appellationis secundum jus factæ, esto sit proprius delinquentis Episcopus, inconsulto aut invito illo qui rem ad suum forum traxit, se immiscere vetatur, et sic e. gr. censuratus per sententiam particularem, licet sit Episcopi loci subditus, a fortiori peregrinus, non potest ab hoc absolvi absque licentia illius, qui censuram tulit.¹ Idem postulat prudentia circa casus ad forum externum facile deducendos.

Excipiuntur casus, in quibus jurisdictio illius qui censuram

¹S. Alph. vii. 72.

tulit expiravit aut delinquens eum facile adire nequit et agitur de absoluteione in foro interno concedenda.¹

51.—a. Qui habet facultatem generaliter delegatam, eam etiam potest sibi ipsi applicare, ut seipsum dispensando a jejunio, seipsum in confraternitatem suscipiendo, Scapulare sibi imponendo etc. Si tamen exercitium facultatis faciendum est in Sacramento Pœnitentiæ et facultatem delegare potest, per suum confessarium ea uti poterit.

b. Regulares, quamvis exempti a jurisdictione Episcopi, tamen, cum licentia Superiorum, et etiam sine ea, si hæc injuste denegetur, possunt accedere ad Episcopum loci pro absoluteione a censuris, dispensatione a voto, irregularitate etc.² Privilegium enim exemptionis non est in eorum dispendium retorquendum juxta *Reg. jur.* 61 in 6.

52.—III. *Quod territorium exercitii attinet*

a. *Facultates* (Formularum vel in potestate ordinaria fundatæ) *ex se ab Episcopo exerceri possunt etiamsi tum ipse tum subditus, cui fit applicatio, extra Diœcesin sint.*

Quod de Episcopo dictum est, valet *per se* etiam de sacerdote, cui facultates suas communicavit vel subdelegavit. Hinc dispensationes in Form. D. et E. contentæ etiam a presbyteris subdelegatis fulminari poterunt in subditos suæ Diœcesis, dum ipsi (presbyteri) eo momento commorantur extra eam. Dixi: *per se* i. e. nisi restrictio addita sit quoad usum a Sacerdotibus faciendum, prout in facultatibus Formulæ I., quarum scil. communicatio juxta art. 28 ejusdem Form. restringitur ad Sacerdotes, qui in Diœcesi laborant. Quare Sacerdos, dum eas exercet, attendere debet, ut simul maneat laborans in Diœcesi. (Cfr. n. 170 et 172. III.)

b. Attamen subditus (non vero Episcopus)³ in Diœcesi esse debet *tempore exercitii facultatis*, si huic addita est clausula: *nec ea (eis) uti possit extra fines suæ Diœcesis*, prout addita est

¹Renzi pars i. cap. ii. n. 19.—Cfr. n. 18 a et n. 145 b. *Addit autem Barbosa.*

²Schmalzgr. lib. v. t. 33, n. 123; Lehmk. i. n. 165; S. Alph. vii. 107.

³S. C. S. Off. 2 Maj. 1877 ap. Konings *Comp.* ii. p. 412, Feije n. 629 (630). *Coll. Prop.* n. 158.—Quod Gasparri n. 420 contra hoc dicit, minus rectum est.

facultatibus Form. I. et Form. C., aut si de hoc constat ex mente S. Pontificis vel si subjecta materia id postulat.¹ Hac de causa requiritur, ut pars catholica, si velit impetrare dispensationem super impedimento mixtæ religionis aut cultus disparitatis, in Diœcesi sit, in qua domicilium vel quasi-domicilium habet,² quamvis hoc in Formula D. Art. 3, 4, 5, non sit expressum. Dicitur: *tempore exercitii facultatis* i. e. tempore, quo actus jurisdictionalis ad *ejus usum* spectans fit ab habente facultatem.

Verum circa dispensationes matrimoniales S. C. S. Officii juxta Litteras S. C. de Prop. Fide de 20. Dec. 1894³ in Statibus Fœd. Americæ Sept. approbante Summo Pontifice concessit, "ut Ordinarius etiam subditis extra diœcesin morantibus dispensationem indulgere possit, dummodo in aliena diœcesi saltem quasi-domicilium ad normam juris non contraxerint."—Itaque apud nos Episcopus per *seipsum* (delegandi facultas enim non est concessa) subditum suum, si hic in aliena Diœcesi degit absque quasi-domicilii acquisitione, *ab impedimentis matrimonialibus quibuscumque* (concessio enim generalis est) dispensare potest.

Sed indultum nihil mutavit quoad applicationem reliquarum facultatum. Unde etiam nunc Ordinandi in seminario Diœcesis non suæ, de quibus supra n. 49, neque a suo Episcopo, quia eo momento non sunt in ejus Diœcesi, neque ab Episcopo Seminarii, quia in ejus Diœcesi non habent domicilium verum, ab irregularitatibus ex Form. I. et Form. C. possunt dispensari, sed aut in suam Diœcesin regredi debent aut pro hujusmodi eventibus ab alterutro Episcopo speciale indultum a S. Sede impetrandum est.⁴

¹S. C. S. Off. 22 Nov. 1865 ad 1 (*Act. S. Sed.* ii. p. 670 et Feije l. c.). *Coll. Prop.* n. 156 et 1432.

²S. C. S. Off. ib. ad 4.

³Ab Emo Jacobo Card. Gibbons benignissime mihi communicatas.

⁴Indulta Episcoporum Angliæ cfr. ap. *Coll. Lac.* iii. col. 963 et Feije n. 629 (630). Nota.—Illud pro Seminario Trojano cfr. in *Act. et Decr. C. Prov. Neo-Eborac. IV.* p. 87.—Episcopus quidam in Scotia (ut ex litteris ad me datis habeo) indultum accepit, utendi facultatibus 1., 2. et 3. Formulæ II. (cfr. n. 98. 102 et 105) in favorem alumnorum suæ Diœcesis extra hanc ad S. Ordines promovendorum.

53.—c. Porro hoc valet tantum in facultatibus supra indicatis, non autem, si Episcopus vi jurisdictionis ordinariæ aut quasi-ordinariæ in interstitiis, in votis non reservatis, in abstinentia, in irregularitate¹ dispensat vel simpliciter declarat irregularitatem non existere.² Tum enim potestate sua erga suos subditos uti potest, quin vel ipse vel hi in Diœcesi sua actu existant.³

54.—d. Quod demum *usum gratiæ* per facultatis applicationem obtentæ attinet, quoad *territorium*, in quo fieri possit, sequentes casus sunt distinguendi:⁴ 1. si per facultatem tollitur inhabilitas aut impedimentum ad aliquas functiones, ut si quis dispensatur a voto castitatis ad matrimonium contrahendum, aut dispensatur ab irregularitate, aut absolvitur a censura pro Ordinibus suscipiendis, usus facultatis concessæ ad functiones respectivas ubique fieri potest;—2. si per eam datur potestas illimitata aliquid agendi aut omittendi, et *hoc nulli juri repugnat*, hæc potestas *ubique* potest exerceri, *nisi* ad ejusmodi actum licite vel valide exercendum requiratur facultas Superioris, scil. Episcopi loci.

Sic ea requiritur ad Missam dicendam in Ecclesia publica, ad confessiones audiendas, ad populo publice benedicendum, ad publicationem novarum indulgentiarum, et præsertim ad matrimonium, pro quo a proprio Episcopo vi indulti dispensatio super impedimento obtenta est, celebrandum.⁵ Hac conditione servata pars catholica, quæ pro matrimonio mixto a sua Episcopo obtinuit dispensationem, eam executioni tradere potest "ubicumque mixta connubia contrahi permittuntur, nisi aliquid aliud obstet judicio Ordinarii loci, in quo contrahitur matrimonium: secus⁶ pro dispensatione ad Ap. Sedem recurrentum esse," respondit S. Off. l. c. ad 4.—E contra facultates benedicendi Cruces, Coronas, Rosaria, Numismata etc., indulgentiam moribundis applicandi etc., quæ a S. Sede quandoque Sacerdotibus conceduntur, si fit privatim tantum, absque

¹Konings *Comp.* n. 1144, i. 2, 3.

²Ibid. n. 1758, 1, n. 1759.

³Zit. *App.* p. 59.

⁴Schmalzgr. lib. v. tit. 33, n. 108-113; Suarez *de Legibus* lib. viii. c. 26.

⁵S. Off. 22. Nov. 1865 ad 2 et 3.

⁶Scil. si quid obstet.